

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Університет Лазарські
Інститут політичних досліджень Польської академії наук
Центр економічних досліджень імені Йозефа Шумпетера
ГО «Обласне товариство польської культури імені Адама Міцкевича»
ГО «Центр економічного розвитку та соціальної адаптації»

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ – ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

**Матеріали
I Міжнародної конференції**

03 травня 2018 р.

**Чернівці
Чернівецький національний університет
2018**

УДК [339/9+327](438+477)(08)
П 538

**Друкується за ухвалою редакційно-видавничої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Фельковича**

П 538 Польсько-українські відносини – політичні, економічні та соціальні аспекти / Матеріали I Міжнародної конференції. Частина I (03 травня 2018 р.). – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018 р. - 48 с.

До збірника включено тези виступів студентів та науковців вищих навчальних закладів, присвячені аналізу сучасних економічних політичних, соціальних аспектів і проблем польсько-українських відносин.

Для науковців, фахівців-практиків, викладачів навчальних закладів, аспірантів, студентів – усіх, хто займається економічними дослідженнями.

УДК [339/9+327](438+477)(08)

З М І С Т

Березовська О. В. Вплив сезонних мит на зовнішньоторговельні відносини України та Польщі	4
Ваганова О.В., Грунтковський В.Ю. Розвиток соціальної відповідальності вищих навчальних закладів	7
Gnidina V.S. Analysis of Ukrainian-Polish Investment Cooperation	11
Горобченко О.А. Основні тенденції інноваційної діяльності підприємств України	16
Дранус В. В. Порівняльна характеристика систем аграрного страхування України та країн ЄС	18
Кучерівська С.С., Дехтярьова С.О. Особливості страхування в туристичній сфері	23
Маханець Б.О. Вплив політичного ризику на польсько-українські економічні відносини	26
Мельничук Л.С. Тенденції розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні та Польщі	28
Осікович Ж. М. Культурна політика України щодо польської національної меншини після проголошення незалежності України	32
Собіль О. І., Вінничук О.Ю. Енергоспоживання як детермінанта економічного зростання України та Польщі	36
Ципліцька О.О. Трансформація моделі промислової політики України: уроки Польщі	40
Чорна Н.М. Українсько-польські міждержавні взаємини: кризь призму викликів та загроз	44

Чорна Н.М.

*Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ***УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ МІЖДЕРЖАВНІ ВЗАЄМИНИ:
КРИЗЬ ПРИЗМУ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ**

Зі здобуттям політичної незалежності Польщею та проголошенням незалежності Україною у взаєминах між двома державами розпочався якісно новий етап, характерний спільним пошуком місця у новій системі геополітичних координат, формуванням стратегії взаємин з сусідніми та іншими країнами, позиції щодо провідних інститутів регіонального та глобального рівня. Ознакою білатеральних зв'язків, окрім того, стали глибокі внутрішні перетворення, що їх зазнавала кожна з держав і які значно впливали на зміст та спрямованість співпраці між ними. З того часу і досі відчутною також є значна підпорядкованість взаємин України та Польщі політиці ключових суб'єктів світового співтовариства, головним чином Росії, США, а також Європейського Союзу в цілому, чи Німеччині та, шоправда, дещо меншою мірою, Франції, зокрема.

Відносини між Києвом та Варшавою, безперечно, формують одну з провідних тем української історичної науки останнього двадцятип'ятиріччя. У доробку за тематикою маємо колосальний масив різноманітних наукових та науково-публіцистичних розвідок, предметом дослідження яких є аспекти взаємин між двома державами попереднього та сучасного нам періоду, а їх авторами – як фахові історики-полоністи, так і дослідники-початківці. Водночас, не викликає сумніву наявність в історіографії проблеми низки суперечливих, контрверсійних питань, осмислення яких потребує продовження наукових пошуків.

Подібно будь-якій іншій системі, що розвивається, українсько-польські взаємини невинно еволюціонували, а траєкторія цього руху була, як знаємо, далеко не лінійною. Так, приміром, «гальмування», протягом др. пол. 1993–1995 рр. притаманне стосункам сторін, наприкінці 1995 р. змінилося наростаючою активністю і вже в сер. 1996 р. взаємини України та Польщі вийшли на рівень стратегічного партнерства. Перебування при владі в Польщі президента А. Кваснєвського, а в Україні, відповідно, – Л. Кучми, попри серію скандалів, у зв'язку з якими ім'я нашої держави лунало в різних куточках Європи та світу, а її авторитет опинився під великим знаком запитання, запам'яталося тим, що стосунки по лінії Варшава – Київ не лише не погіршилися, а навпаки, навіть дещо зміцнилися. Достатньо збалансовані протягом наступних років, у 2004 та 2013 рр., у зв'язку з революційними подіями в Україні та заангажованістю в них Польщі, взаємини між двома державами зазнали неабиякого піднесення. Далі, як пам'ятаємо, слідувала «втома» офіційної Варшави від України, спричинена, безперечно, прикрою для суспільств по обидві сторони кордону неспроможністю української влади виправдати наданий їй Польщею, а разом і Європою у спілці зі США, «кредитом довіри».

З приходом до влади в Польщі у травні 2015 р. президента А. Дуди, а через кілька місяців по тому – право-радикальної PiS, яка, в результаті парламентських виборів здобувши більшість місць у Сеймі, одноосібно сформувала уряд та фактично монополізувала владу, у політиці Польщі щодо України, а відповідно, і у відносинах між двома державами, намітився серйозний зсув, спричинений «виходом на поверхню привидів спільного минулого». На відміну від попередників, які, попри те, що проблеми історичної пам'яті ніколи не абсолютизували, на шляху примирення поляків та українців зробили чимало важливих кроків – від схвалення президентами Спільної заяви «До порозуміння і єднання» (25 травня 1997 р.) і до вшанування пам'ятних для обох народів місць, відкриття у Львові Цвинтаря орлят, у Явожні – пам'ятника українським жертвам концтабору, ін., максимально зберігаючи при цьому стриманість та толерантність, очолювана Я. Качинським пропрезидентська PiS проблеми спільної минувшини, перш за все кривавих її сторінок, для польського народу сфокусованих навколо Волині, обрала за чи не найбільш значимі для взаємин між Польщею та Україною, успіхи їхнього вирішення одночасно перетворивши на одну з детермінант партнерства між двома державами. І, попри те, що, згідно численних заяв польських високопосадовців, «повна історична правда про історію є найкращим шляхом до об'єднання і взаємного прощення», впродовж останнього часу ми є свідками наростання по обидві сторони кордону напруження та взаємної неприязні.

Не заглиблюючись у віддалені від нас події, згадаємо схвалену 22 липня 2016 р. Сеймом РП резолюцію «Про встановлення 11 липня Днем пам'яті поляків, жертв геноциду, вчиненого ОУН-УПА». Визнання подій на Волині у 1943-1944 рр. геноцидом українців проти поляків, як відомо, викликало неабиякий резонанс в українському суспільстві, в тому числі й серед відверто полонофільських угруповань. І хоча далі слідував офіційний візит до Кісва А. Дуди, з нагоди 25-ї річниці Незалежності України, в ході якого президенти підписали спільну декларацію, що підкреслювала стратегічне значення державної незалежності України для Польщі, а також той факт, що остання була першою країною, яка визнала її, взаємини між сусідами залишалися напруженими [1, с. 152].

Не надто змінив ситуацію і візит до Польщі на початку грудня 2016 р. президента П. Порошенка. Так, зустріч на найвищому рівні підтвердила стратегічний та дружній характер відносин по лінії Варшава – Київ, було підписано угоду про співпрацю в оборонній сфері, водночас Україні надалі було обіцяне сприяння в просуванні шляхом європейської інтеграції. Та дещо згодом, як пам'ятаємо, слідувала низка провокацій: 10 грудня 2016 р. учасники «Маршу орлят перемиських та львівських», що відбувся у Перемишлі під патронатом міського голови Р. Хоми, кричали «Смерть українцям!», вранці 9 січня 2017 р. невідомі вандали зруйнували польський меморіал у Гуті Пеняцькій, а в ніч проти 8 лютого 2017 р. провокативними гаслами було розмальовано паркан Генерального консульства Республіки Польща у Львові. Дещо пом'якшити напругу, що, правда, вдалося у зв'язку з відновленням та новим посвяченням пам'ятника у Гуті Пеняцькій, 26 лютого 2017 р. організованому спільними

зусиллями наших двох держав, а також візитом до Києва очільника МЗС РП В. Вашиковського, заради демонстрації послідовної підтримки проєвропейського курсу й територіальної цілісності України 3 березня 2017 р. організованим у спілці з британським колегою Б. Джонсоном.

Уцілому ж, проблема надалі продовжує зберігати свою актуальність. В умовах російської агресії проти України та спричиненої цим фактом непевності ситуації в Прибалтиці, а також Польщі, множення взаємних непорозумінь що Києву, що Варшаві є найменш потрібним. Натомість на часі переосмислення міждержавної взаємодії, в тому числі спільної історії, заради взаємної вигоди та вигоди кожної з держав окремо. Впродовж останнього часу, прикметно, в середовищі знаних польських політиків подібні настрої почали набувати дедалі більшої популярності. Адже, як цілком слушно, на наш погляд, зауважено у розвідці відомого польського дипломата, європарламентаря П. Коваля [1], наступне погіршення взаємин з Україною вже найближчим часом обернеться для Польщі украй небажаними наслідками, зокрема, зміцненням присутності Німеччини на геополітичній мапі Європи, послабленням Польщі в очах англосаксів, а також подальшим послабленням польсько-української коаліційної спроможності в регіоні. Розгортання подібного сценарію «загрожує» Україні набуттям нового «адвоката» на рівні Європейського Союзу – що місію, на думку П. Коваля, спробує виконувати Литва. Але, з огляду на неспроможність останньої повною мірою заповнити «вакуум», зумовлений дистанціюванням від України офіційної Варшави, «справжнім політичним адвокатом Києва може виявитися Берлін» [2]. Що ж до перспектив власне для самої Польщі, вона, на переконання фахівців, дедалі більше буде сприйматися на Заході, головним чином у США, не стільки цінним партнером, спроможним відігравати роль упорядника, як генератором проблем. Іншим важливим наслідком інерційного розвитку подій стане ізоляція РП в регіоні Центрально-Східної Європи, вкрай вигідна для Російської Федерації.

Таким чином, аби цього не сталося, а також заради спільної вигоди Україна та Польща на сьогодні фактично позбавлені іншого вибору, аніж, нарешті, порозумітися в питаннях спільної минувшини та поєднати зусилля заради спільного майбутнього. Адже, попри всю важливість історії та необхідність історичної правди, політичне, торговельно-економічне, соціо-гуманітарне, військово-безпекове співробітництво держав-сусідів є не менш актуальним.

Список використаних джерел

- 1 Чорна Н. Польсько-українські міждержавні взаємини у світлі новітніх викликів та ризиків (2015–2017 рр.) / Наталя Чорна // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 26. Міжвідомчий збірник наукових праць. Відп. ред. С. В. Віднянський. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2017. С. 141–159.
- 2 Коваль П. Спиною до України / Павел Коваль // Незалежний культурологічний часопис «І» 2018 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.i-magazine.lviv.ua/2018/Koval_Spynou_do_Ukrainy.htm

Наукове видання

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ –
ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Матеріали
I Міжнародної конференції
Частина I

03 травня 2018 р.

Відповідальний за друк
Сасенко О.С.

Технічна редакція
Грунтковський В.Ю.

Папір офсетний. Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 2,79. Зам. № 81. Тираж 50 прим.
Виготовник Яворський С.Н.
Свідцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ №18 від 17.03.2009 р.
58000 м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф. 18, тел. 099 73 22 544